

Јелена Поповић

МРКИ ПОНЕДЕЉАК

Домаћа трагедија у три чина

Јелена Поповић, рођена Влаховић, 31. марта, 1981. године у Приштини.

Први роман објавила је још као ученик Прве приштинске гимназије, након које завршава Вишу школу за образовање васпитача Гњилане-Бујановац, а затим и Драматургију на Академији умјетности Универзитета у Бањој Луци. Као новинар културе радила је у више бањалучких писаних и електронских медија. Дугогодишњи је члан и ментор у Центру за реторику и говорништво “*Institutio oratoria*” Правног факултета Универзитета у Бањој Луци и као говорник и писац више пута је награђивана на такмичењима у беседништву и на литерарним конкурсима.

Извршни је уредник часописа за позориште и визуелне комуникације “Агон”. Аутор је романа “Ас у категорији згажених” (Књижевна омладина Приштине, 1998. год.), “Лена” (Admiral books, Београд, 2006. године), као и драма “Мрки понедељак” и “Одвратна прича”, радио драме “Иста песма” и комада за децу са играњем и певањем “Киша”. Тренутно похађа други циклус студија – Мастер из драматургије, на Академији умјетности Универзитета у Бањој Луци.

Удата је и мајка осмогодишњег дечака. Живи и пише у Бањалуци.

Јелена ПОПОВИЋ

МРКИ ПОНЕДЕЉАК
Домаћа трагедија у три чина

ЛИЦА:

МИЛУТИН, 27 година

СТАНА, његова мајка, 55 година

БРАНА, комшиница, 59 година

ЈОВАН, Бранин син, 28 година

МАРИЈАНА, трудница (пети месец), 18 година

МОЦА, шанкерица, 23 године

ДАНЕ, Моцин отац, локални алкохоличар,

ЈАВОРКА – наша Јаворка, брате.

ТЕЛОХРАНИТЕЉ

ПРВИ ЧИН

Прва слика

Мала њровинцијска кафана, шанк и неколико сџолова, касно увече. За једним од сџолова седе Сџана и Брана која јој гледа у шољу. За шанком Дане њије и њаџи, а Моца њуши и њражи сџаницу на радију.

БРАНА: Бога ми, свадба! Ево ти, труба! Види!

СТАНА: Каква труба, још црнину нисмо скинули! Шта ми направи... Смањи то, мала!

Моца смањује радио, Дане јој њоказује да њојача.

БРАНА: Ајде, бога ти, Стано, још само ти везујеш мараму! Млада жена! И то још на ову врућину! Био дупло старији од тебе, и време му је било!

СТАНА: Шта причаш, црна Брано? Па, за ким ћу да је носим, ако нећу за мужем?

ДАНЕ: За мном!

МОЦА: Ајде, тата, попиј то, затварамо!

ДАНЕ: *(Пева)*

“И тад би ме твоја лепота завила у црно...”

МОЦА: Ту песму је написао Дино “Мерлин”, била му А-1 за нови албум, Весна Змијанац му се на главу попела док му је није отела...

ДАНЕ: Весна је жена свих мојих прошлих живота... Још једну, и идем. Ал’ да газдарица части! За свадбу!

СТАНА: Дај му још једну, и нек му је драги Бог успуг... Смањи радио.

ДАНЕ: Да си се за мене удала, мене би музика на онај свет пратила! Не би морала да смањујеш.

БРАНА: Још би и појачала! Не призивај зла, Стано, него да скинеш то у прву суботу и да се ушарениш! Сад, снајка кад ти стигне, *(Моца случајно разбије чашу и брзо њочиње да чистџи)* врата да отвориш, да ти се напуни и кућа, и кафана! И музику да пустиш, доста мртваклука! И ово “Мрки понедељак” да скинете и да дате неко нормално име кафани! Док је Светислав био жив то је још и могло да се три, кад је он био такав, ал’ сад је и друго време, и други људи!

- ДАНЕ: Ја сам исти. Мени “Мрки понедељак” не смета. Ал’ музика може! Сипај, Моцо.
- МОЦА: *(Појачава музику на њеџов знак и даје му ракију)*
И нема више!
- СТАНА: Какву музику, јесте побрљавили сви? Још пола године није прошло!
- МОЦА: Вала, добро Брана каже, свадба је! Чак и чика Света би запевао... Одувек је волео снајке “одозго”!
- СТАНА: За чим да певам, што сам последња сазнала? Зар се тако жени син јединац?!
- БРАНА: Немој тако, ни нама нико није рекао... А није се, ако ћемо поштено, ни видело...
- МОЦА: Које црно “рекао”? Знаш шта је мени рекао? Да узмем одмор, он ће да ради десет дана! Још се спрда, на море, вели, да идем. Потресла сам се, много, што се жени! А сад и свадбу треба да му спремам!
- СТАНА: Какву свадбу? Ни спрат нисмо завршили, где ће да живе? Где људе да дочекам?
- БРАНА: У кафани, брате, где би? Како је вама, биће и њој, и готово!
- ДАНЕ: У кафани, него?! Да ломимо!
- МОЦА: Јесте, у кафани, имате Моцу, мазгу... Сви!
- БРАНА: Смањи... Ево, иду нека кола!
- СТАНА: Види је л’ он?
- МОЦА: Јесте његов голф, ал’ не видим кол’ко их је. Да откључам?
- ДАНЕ: Откључај, шта чекаш? Је л’ кафана, ил’ није?
- СТАНА: *(Везује мараму)*
Неће на добро да изађе... Бежи да видим!
- БРАНА: Бога ми, лепа снајка! Модерна!
- СТАНА: Стварно је довео... Шта ћу сад?!
- БРАНА: Да дочекаш младу. Моцо, дај ’вамо тај послужавник!
(Моца доноси, невољно)
Ево ти со и ’леб, мед... Доспи ракију овде!
- МОЦА: *(Ошима флашу Данеићу и удара га крјом)*
Живот да јој се смучи, с врата...
- БРАНА: ’Ајде, не дочекујеш Тита!

Чују се њуци, отиварају се враћа, у кафану улазе Јован, Милутићин и Маријана, сасвим обично обучени.

ЈОВАН: Помоз' Бог, кумо, ја ти снајку доведох, а ти је сад брани како знаш!

БРАНА: Бог те убио! Је л' се тако каже?
(*Гађа га криом*)

СТАНА: Добродошла ћерко, добро нам донела, срећу под овим кровом пронашла.
(*Послужује је*)

ДАНЕ: Да се попије!

Моца му одузима чашу.

МАРИЈАНА: Боље вас нашла. Ово треба неким редом?

БРАНА: Прво со и хлеб, по српском обичају, па мед, да ти живот буде сладак, а онда да наздравиш...

СТАНА: Ма, ајде, бога ти, трудна девојка... Лизни само, ћерко. Моцо, донеси кафу! Ја сам хтела друкчије, да дођемо лепо, да те испросимо...

ЈОВАН: И ми смо је, кумо, лепо испросили. Све по пропису, ево, и прстен је ту.

БРАНА: Ти ми знаш шта је пропис... Кад те нађем везаног за тарабу, што си им киднаповао ћерку, има да научиш пропис!

МАРИЈАНА: Нико ме није терао, ја ћу то сваком да кажем.

ЈОВАН: Кажи ти то, кумо, својима, кад ујутру дођу по тебе.

МАРИЈАНА: Мајка зна. А оцу нисам могла...

ЈОВАН: За мајку се ми не бринемо...

МАРИЈАНА: Молила сам је да му каже, ал' није рекла...

БРАНА: Боји се жена...

СТАНА: 'Ајмо, Брано, сестро, да објаснимо људима...

БРАНА: Шта да им објаснимо? Нису они ћорави да не виде да фали овал'ко чељаде! Ти, мала, извини.
(*Брани*)

Је л' пунолетна? – Јесте. То она с њима нек справља. Ми смо поступили часно! Зна се какав је ред! Ноћ да се преживи, па ујутру да их зовемо на мирење. Ако дођу, добродошли, послужимо по нашим обичајима шта имамо и мирна Босна! Неће ваљда са женама да се бију?

МИЛУТИН: Има овде и мушких...

ДАНЕ: Има!

БРАНА: Боље би било да их нема...

СТАНА: А ако не дођу?

БРАНА: Ако не дођу, нећемо да мремо! Она је сад наша, нек је дирне ко, ако сме! Је л' тако, мала? 'Ајде, нек је са срећом!

Сви се љубе и чесћиијају једни друђима. Моца се сакрива иза шанка, кува кафу. Дане сџаје у ред и чесћиија само Сџани, њољуби је једном у образ, она му се оџрѓне.

СТАНА: Нека, Брано, биће како буде... 'Ај'те децо у куђу, дајте овамо те ствари...

БРАНА: Сад ћемо и ми, полако...

СТАНА: Затвори ти, онда, Моцо, да се не враћам... Лаку ноћ.

Маријана, Милуџин и Сџана одлазе у куђу.

МОЦА: *(Доџрчава за сџо)*
Причај!

ЈОВАН: Ма, намештено све! Одједном све цукеле на ланцу, ниједног ципа, ниједног гориле нигде! Теже би било украсти зеца из кавеза, него њу. Изашла нормално из куће, закључала за собом, ушла у кола и ево је.

МОЦА: Јесу стварно богаташи, или лажу сељаци?

ЈОВАН: Свака друга кућа! Мафијашко село, кад ти кажем! Срећом, има до тамо, добрих четр'еспет минута...

МОЦА: Која сам ја овца...

(Усџаје и њочиње нервозно да чисћии шанк)

БРАНА: Ово је нека тешка игранка... Да она тако побегне за усуканог Милуџина..?

МОЦА: Је л' бар шта понела са собом?

ЈОВАН: Једну торбу.

МОЦА: Сноб!

БРАНА: Ма да, шта ће јој више... Они ти паре држе на рачунима, не шију у јоргане, к'о неки...

МОЦА: А јеси је чула: не зна како спрат да им намести! Мени плата иста од прве године, а 'талијанску кухињу наручила јединцу. Врага није знала...

(Усџаје и ѓаси свеџла, једно њо једно)

Оставио је Светислав њима довољно за три свадбе! Не-го неће од срамоте, пети месец! А, боже ме саклони, ко зна и је л' његово, чим је она тако лако побегла...

Друга слика

Дневни боравак са кухињом. Сјана и Маријана седе за сјолом у мришвачкој тишини.

СТАНА: Да упалим телевизор?

МАРИЈАНА: Не мора...

СТАНА: Нема везе, доста смо били у жалости. Ни рођена га мајка не би тако оплакала...
(Пали телевизор, на локалној сјаници локални видовак прориче судбину једној жени)

Са ТВ-а: *(Off)*

Ви сте направили један погрешан, како бих рекао, непромишљен потез. Сада је тешко то поправити, пуно је људи уплетено, али ваш највећи проблем је што је сада то већ, како бих рекао, јавна тајна. Морате, дакле, да преузмете ствар, како бих рекао, у своје руке. Недостаје вам акције, недостаје вам храбрости...

МАРИЈАНА: Да пробам још једном?

СТАНА: Пола један... 'Ајде, пробај, ванредна је прилика.
(Утишава телевизор)

Маријана устјаје и телефонира, Милутићин са њеширом излази из куйашила.

МИЛУТИН: Још ништа?

МАРИЈАНА: Не јављају се.

СТАНА: Јадна ја, можда те траже...

МАРИЈАНА: Морала је мајка да каже... Љути су. Зваћу опет.

МИЛУТИН: Немој ти само да ми се бринеш. Ако се не јаве до ујутру, ићи ћемо ја и кум Јован да их зовемо. Је л' може тако?

СТАНА: Требао си ти неког старијег за тог кума да узмеш... Све наопако радите... Шта ћемо ако нам сами дођу?

МИЛУТИН: И ти си побегла за тату, па се ништа није десило.

СТАНА: Друго је то време било, то је био скоро па обичај. То је тад било романтично. Ако си хтела идеш за онога ког волиш, морала си тако. Отац и мајка увек имају неког богатијег. Ал' онда није било назад, него седиш и једеш то што си замесила. Ово сад... Не знам, децо, страх ме.

- МИЛУТИН: Ма, чега те страх? Ако човек толико навали, правићемо свадбу како треба, и готово.
- СТАНА: Требала је да га пита...
- МАРИЈАНА: Он каже да ова села крај пута ко зна ко је населио и са ким су се “пиљари”, мешали.
- СТАНА: И ја сам дошла, тако к’о и ти, и исто сам се тако “помешала са пиљарима”.
- МИЛУТИН: И видиш шта је родила!
- СТАНА: Да се леже. Јутро је паметније...

Трећа слика

Исџа соба. Милуџин сџава за сџолом, наслоњен на џелефон. Чује се луџа на враџима. Милуџин узима оклаџију са фриџидера, џрилази враџима, виреџи кроз завесу на џима.

- МОЦА: Ја сам, кукавице, отварај!
- Милуџин је џуџиџа унуџра.*
- МОЦА: Брзо ти поче свадба...
- МИЛУТИН: Каква свадба?
- МОЦА: Слушај, Милутине, сељачке форе да оставиш за сељачке, мене немој да фарбаш, ја сам се у граду школовала!
- МИЛУТИН: Моцо...
- МОЦА: Немој ти мени “Моцо”. Ја сам овде строго пословно. Дакле, као конобарица твоје кафане. Према томе, тако се и понашај.
- МИЛУТИН: Немој и ти. Молим те, ти ме једина разумеш.
- МОЦА: Ма, ваџи беџбе, ја ћу да те разумем, а она ће да ти рађа децу...
- МИЛУТИН: Није сад време...
- МОЦА: Никад није ни било! А сад поготово. Сад је време за свадбу. Диж’ се, домаћине, гости ти стигли!
- МИЛУТИН: Шта ти је ударило у главу? Где ти видиш свадбу?
- МОЦА: Пред кафаном. Окупља се свет, по пуна кола! Ја, да сам знала, Милутине, да ти тол’ко фамилије у иностранству имаш, два пут’ бих размислила...

МИЛУТИН: Шта причаш? Немам ја фамилије ни овде, а камоли у иностранству.

МОЦА: Бога ми, бесна кола, страњске регистрације... Код мене, вала, нису дошли!

МИЛУТИН: Да видим...
(Гледа кроз прозор, ња полази ка вратицама)

МОЦА: Ја не бих откључавала...

МИЛУТИН: Ниси откључала?

МОЦА: Јок ја, Стана ми рекла да закључам и никог да не пуштам. Да нећеш да се ја батинам са снајкином мафијом?

МИЛУТИН: Каква мафија, полази за мном!

Милутиин одлази у кафану, а Моца, угледавши Маријанину оиворену јуџину торбу крај вратица, почине да буџа по њој. Из једне од соба излази Стана.

СТАНА: Где је Милутин?

МОЦА: У кафани.

СТАНА: А шта ћеш ти овде?

МОЦА: Дошла да га зовем.

СТАНА: Донеси нам кафу овде, кад си већ ту.

МОЦА: Из кафане?

СТАНА: Из бунара!

МОЦА: Знам да волите домаћу...

СТАНА: Нисам ока склопила ноћас, донеси коју 'оћеш.

МОЦА: Скуваћу домаћу. Је л' за све?

СТАНА: За све, нормално. Куд ћеш на та врата?

МОЦА: Не знам какву снајка пије, па да питам...

СТАНА: Горку пије!

Моца одлази.

СТАНА: Свуд би свој нос гурнула...

(Гледа кроз прозор)

Шта ће онол'ки свет напољу? Моцо!

(Телефонира)

Брано! Јеси пила кафу? Виде ли ти гужву ову напољу? Ма који наши, жено, уопште не знам који су! 'Ајде ти, кад поћеш, пребаци кецељче, па успут, онако, како знаш... изокола... Ајде, сад ће кафа!

(Завршава разговор)

Снајка! Оди 'вамо!

Улази Маријана, обучена и очеиљана.

МАРИЈАНА: Ништа нисам спавала...

СТАНА: Маријана, да нису ово твоји?

МАРИЈАНА: *(Гледа кроз њрозор)*
Не, не знам их.
(Улази и Моца, носећи кафу)
Шта их је... Је л' пијачни дан данас?

МОЦА: У нашем селу се на пијачни дан возе трактори и камиони, а не "бемвеи" и "мерцедеси".

СТАНА: Не паметуј, Моцо, него говори шта тражи овол'ки свет напољу?

МОЦА: К'о да чекају нешто, откуд знам, сад отварамо.
(Оћвара вратиа и љледа)
Куку, пуна кафана! Морам да идем!
(Узима стиолицу на коју је Маријана кренула да седне)
Требају ми столице.

СТАНА: 'Ајде, 'ајде, и донеси још једну кафу, за Брану.

МОЦА: Нек попије Милутинову, неће он скоро.

МАРИЈАНА: Зашто?

МОЦА: Имамо посла!
(Излази)

СТАНА: Не секирај се због ње, није она лоша, него јој криво што је задња сазнала.
(Тихо)
А тек Брани... Црче! А ја намерно нисам хтела да причам ништа!

МАРИЈАНА: Идем ја напоље да видим шта је то!

СТАНА: Не! Јеси луда?! Види, ћеро, немој да ме схватиш погрешно, али ја мислим да сва ова гунгула има везе са тим што си ти овде. У ову кафану, добро јој је име и дао, ђаво је однео, само олош залази, једва се пет кафа и две ракије дневно прода. А сад одједном овол'ка гужва!

МАРИЈАНА: Ја ова кола и ове људе први пут видим.

СТАНА: Нек видиш, седи ту и смири се, сад ће Брана...

Четврта слика

Кафана. Милутиин и Моца уносе столице и праве места за мно̀го људи који чекају, Брана засела и ужива сама за својим столом, љислушкујући гостие. Гости у главном ћуће, брзо пију кафу и очиљедно се не познају. Дане седи за шанком, на својој столици и свађа се са шамноуишим сиранцем, који га немо љледа.

ДАНЕ: Не дам столицу!

МОЦА: Не разуме те, тата, видиш да је Турчин!

ДАНЕ: Не дам, и готово! Знаш ли ти, брате, Мурате, кад сам ја овде седео?! И кад сам био тако млад, као ти, па сам могао да стојим на својим ногама... и требао, дабоме, зна се ко је млађи, а ко старији! И тад су ми – са уважавањем – приносили столицу и говорили “Седи, Дане, немој да стојиш”! Ти дош’о пре пет минута и одма’ би да седнеш!

БРАНА: Кад је то било, Дане? Бог ме убио ако се сећам да си ти некад могао да стојиш на својим ногама!

ДАНЕ: *(Сиранцу)*
Мени приносили, а овој овде – измицали!

БРАНА: Измакни му, Милутине, ту флашу, одмах ће да ти ослободи столицу!

МИЛУТИН: *(Дискрејино)*
Будна је мајка, мислим да већ пије кафу...

БРАНА: Ми прву увек пијемо овде...

МИЛУТИН: Неће она долазити овде, пије тамо са Маријаном, иди и ти код њих, шта ћеш овде, никог не знаш...

ДАНЕ: Зна мене! Није мала ствар!
(Сиранцу)
А та Стана, то ти је, брате мој, моја прва и једина љубав. Женио сам се два пут, из нехата, ал’ Стана... Јеси слушао ти некад Тому Здравковића? То ти је један наш што је опевао пола женске Србије. И Данку, и Бранку, и Јелену, Мирјану, Сању, Александру, Љиљану... Све, само Стану није. Зато пијем, не знам песму да напишем...

У кафану улази Јаворка, љледа љужву и љиражи слободан сјо.

БРАНА: Јаворка! Ти ли си?

- ЈАВОРКА: Ја сам, Брано... Зар сам се толико променила?
- БРАНА: Перје ти је ново, видим, добро ти стоји... А ти, к'о ти... остала иста, на вр' брда би те познала!
- ЈАВОРКА: Па, хвала ти, Брано. Је л' чекаш неког? Могу ли да седнем код тебе?
(Седа, не чекајући одговор)
- БРАНА: (Милуџину)
Донеси нам две кафе.
(Јаворки)
Ма чекам Стану, ал' јуче је снајку добила, па сад има млађе друштво... Видиш, како ти се све преко ноћи промени...
- ЈАВОРКА: Видим, овол'ки свет! Ко би рек'о... Код вас весело, а наших нигде...
- БРАНА: А који су то "ваши", Јаворка? Ти беше наша, кол'ко се сећам... Није ваљда да више ниси "пиљарка"?!
ЈАВОРКА: Нисам ја никад ни била пиљарка. Мајка ми је одозго...
БРАНА: А јесте, тачно, ал' мајка ти више волела пијацу, но њиву... Сећам се, ни аутобус ту још није пролазио, кад је она имала тезгу!
- ЈАВОРКА: Мајка имала тезгу, а ја, бога ми, butik! У граду!
- БРАНА: И то сам чула, ал' право да ти кажем, да ми ти ниси рекла, не бих поверовала.
- ЈАВОРКА: А што, Брано? Је л' то мени нешто фали, па да не могу да будем газдарица?
- БРАНА: Не, брате, Јаворка, него данас у добро више не можеш да верујеш! Да су рекли да си, не дај боже, болесна, или да си, не дај боже, у затвору, или да си се лоше удала, па да овај баксузни свет верује, овако...
- ЈАВОРКА: Добро сам се удала, да не бринеш.
- БРАНА: Ето видиш, то, на пример, нисам чула... А у коју фамилију?
- ЈАВОРКА: У Маријанину.
- БРАНА: Шта кажеш?! Наше Маријане?
- ЈАВОРКА: Значи, већ је "ваша"?
- БРАНА: Одавно, бога ми, само не знам како то ви нисте приметили, док је била "ваша".

- ЈАВОРКА: Приметили смо да већ славите, а како је код нас правило да која се међу пиљарима дуже задржи, боље да се и не враћа – боље да ја пожурим. Наврати, да видиш где сам свила гњездо...
(Даје јој визиј-карџу и одлази)
- БРАНА: Нису ови, сестро, ни ваши, ни наши...
- ДАНЕ: Боље ничији, но свачији...
(Сйранцу)
Живео ти, мени, роде...

Пета слика

Кућа, Брана брзо улази, крсићећи се са обе руке.

- БРАНА: Ку-ку, ку-ку... шта је света... Хиљаду их има!
- СТАНА: И?
- БРАНА: Иностранци, углавном!
- СТАНА: А шта ће овде?
- БРАНА: Одмарају. Ваљда су дуго су путовали, па им дошло да се одморе.
- СТАНА: Свих хиљаду?
- БРАНА: Једно два'ес аута.
- МАРИЈАНА: Па где су кренули, кад их је тол'ко?
- БРАНА: Свуда, кол'ко сам разумела, иду на празнике.
- СТАНА: Па, који су нам сад празници, Ускрс ће тек за две недеље...
- БРАНА: Бре, Стано, католички! Брига Европу за наш Ускрс... Видиш да и Турци славе, барабар с њима... Пуна их кафана, и они иду кући.
- СТАНА: У Турску?
- БРАНА: Неки у Турску, неки на Косово... А има и наших, гастарбајтера. Преусмерили их са магистрале, неки су радови, изгледа, нема шта друго да буде, па им, ваљда, дошло згодно.

Улази Милуџин.

- МИЛУТИН: Чудо! Затворили главни пут, баш ту, пред наше скретање...!

- БРАНА: Чули смо, Милутине...
- МИЛУТИН: Посао кренуо к'о у филму, не можемо да их услужимо, пола њих немају где да седну!
- БРАНА: Нек седну на под, неће им бити први пут...
- СТАНА: Је л' имаш све?
- МИЛУТИН: Треба ми још столица. И мораћу у набавку, одмах. Ти, мајко, буди у кафани, док дођем, не може Моца све сама.
- БРАНА: Може, може...
- МАРИЈАНА: А ја?
- МИЛУТИН: Ма, ти си моја срећна звезда! Видиш како нас је кренуло, чим си дошла! Радови могу да потрају и неколико месеци! Можемо да се обогатимо! Одмах данас ћу да донесем још столица и столова!
- Узима још две столице и излази, само Брана седи, Маријана и Стана стоје.*
- МАРИЈАНА: Обећао си да ћеш да одеш до мојих...
- БРАНА: А, па нема потребе... Успут, док сам, онако, изосола, како само знам... сретнем ти стрину. Нисам ни знала у које се село удала...
- МАРИЈАНА: Коју стрину?
- БРАНА: Јаворку, брате, како коју?
- СТАНА: Нашу Јаворку?
- БРАНА: Нашу, Стано. И нашу, и њихову! Отимамо се о њу, као да је председник Општине. А она дошла да извиди је л' овде весеље, ил' се само прича.
- МАРИЈАНА: Шта сте јој рекли?
- БРАНА: А шта да јој кажем? Види жена толику гужву, нисам ни ја баш била сигурна, док нисам све испитала...
- МАРИЈАНА: Пропала сам...
(Почиње да њлаче)
- СТАНА: Пусту Јаворку, она све изврне! Све ћемо да објаснимо. 'Ајде ти пробай још једном да позовеш, причаћу ја са њима.
- БРАНА: И да...
(Маријани)
Још су ти твоји поручили: кад си отишла међу Пиларе да се не јавиш, немој више да им се враћаш...

- СТАНА: Брано!
- МАРИЈАНА: Мајко мила! Знала сам!
(Плаче)
- БРАНА: Ето, шта направи...
(Сиша воду и даје јој да њошије)
- БРАНА: Много је пргава постала Јаворка, не бих то од ње очекивала...
- СТАНА: Ама, откуд ти сад Јаворка, Брано? Нема је у селу годинама, к'о да је црна земља прогутала, и сад је нашла да се повампири, ђаво је однео!
- БРАНА: Дошла, лепо ти кажем. Ушла у кафану и право за мој сто. Питај Милутина.
(Маријани)
'Ајде, бога ти, дете, смири се, ничији родитељи нису срећни кад се деца узимају! А кад се дете роди, пију све грлећи се к'о род најрођенији! Је л' тако, Стано?
- МАРИЈАНА: Неће моји да дођу ни кад се роди, знам!
- СТАНА: Идемо да легнеш, оди... Убила га кафана, да бог да! Сад је нашао посла...

Затимњење.

ДРУГИ ЧИН

Прва слика

Јаворкин буйишк, јефѿишн, накинђурен. На сред буйишка широки, ниски сто и фойшеље од ѿрске. Брана седи и диви се. Јаворка ѿслужује кафу.

ЈАВОРКА: Ја те чекала, и чекала, већ двапут стављала воду, видим нема те..

БРАНА: А кад си овол'ке године чекала, нису ти, ваљда, сад ноге отпале, седела си. Ја сам, бога ми, престајала, чекајући аутобус, добрих сат времена! Далеко је град!

ЈАВОРКА: Није ваљда да ниси положила возњу, тол'ке године...?

БРАНА: Јок ја. Шта ће ми? Док ми је Милош био жив, возао ме он, сад ме воза Јован. Ја сам себи сина родила, не морам ни да идем у град, све ми он донесе.

ЈАВОРКА: Што те није довезао, онда?

БРАНА: Отерао јутрос кола по робу за Милутинову кафану.

ЈАВОРКА: Ма је ли? Иде пос'о, значи!

БРАНА: Иде, свега ми, већ две недеље, морали смо и башту да отворимо! А странци пуни пара, још са пута, па гладни, отвори се и кухиња!

ЈАВОРКА: Стани баш кренуло...

БРАНА: А Стана, к'о Стана. Никад задовољна: "Ко да спрема?" К'о да је важно ко ће да спрема, па и снајку је добила, ваљда уме нешто да скува!

ЈАВОРКА: Маријана? Да кува? Неће се то Драгутину свидети...

БРАНА: А што? Шта би јој фалило?

ЈАВОРКА: Видим, сестро, да ниси ти баш упућена у наше ма-нире. Ми за кување имамо куварицу, за чишћење чистачицу, а за возњу возача. Не рађамо децу да нас возају и да нам кувају.

БРАНА: За тебе знам да не рађаш, мада би могла, а за ове друге ме баш и није занимало.

ЈАВОРКА: Е па, тебе можда није, али Драгутина ће итекако да занима коме ће, и шта ће да роди његова ћерка.

- Много је он њу неговао да би она тамо некој Стани ринтала у кафани. И то још трудна... Не бих волела да сам на вашем месту, кад сазна.
- БРАНА: А што на мом? То је њихово место, ја сам ту само комшиница.
- ЈАВОРКА: Данас само комшиница, сутра већ род рођени. Чујем да је твој Јован кумовао том циркусу и да ће у цркви да их венча.
- БРАНА: Па и нек их венча, није то ништа срамота. За то што су њих двоје направили, није им мој Јован крив, а што ће да им кумује, ту се ја ништа не питам, нек раде како воле.
- ЈАВОРКА: Да ти кажем, Брано, искрено: срећа његова што је твој син, иначе се онај у чијим је колима отета млада не би тако лако извукао из ове компликације. Штета је само што се нас две нисмо на време дружиле, па да ти мени унапред кажеш неке ствари...
- БРАНА: Шта ја теби..?
- ЈАВОРКА: ... Па да ја теби унапред кажем неке ствари...
- БРАНА: Које ствари?
- ЈАВОРКА: Неке, формалности, ситнице, али опет, вреди да се зна, да се не направи каква глупост.
- БРАНА: Какве ситнице, која глупост?
- ЈАВОРКА: Ситнице... Мираз, на пример.
- БРАНА: Ја ни за какав мираз не знам!
- ЈАВОРКА: Не знаш, дабоме, јер га нису ни добили. Где им је памет била да је онако воде? Шта су мислили, да ћемо паре поштом да им шаљемо, што су нам украли дете?
- БРАНА: Има ту мало више од једног детета...
- ЈАВОРКА: Утолико горе, да је само једно дете и кофер би био плићи.
- БРАНА: А сад је дубок?
- ЈАВОРКА: Био је. Да су је људски испросили, добили би педесет хиљада.
- БРАНА: Педесет... хиљада чега?
- ЈАВОРКА: Ајде, не ишчуђавај се, него да кажеш сину да се мане Ђорави посла и да дође код тетке Јаворке, имам ја за њега бољи посао.

Друга слика

Кухиња ресџорана, на шџорешима се кува неколико јела у лонцима. Даска са најџисом "Мрки њонедељак" је наслоњена уза зид. Десни део сцене је заџамњен. Маријана седи и сече њоврће, Сџана сџџа њорције и додаје Моџи, која улази сваки минуџи у кухињу.

МАРИЈАНА: Он свадбу више и не помиње... Баш га брига што ја плачем сваку ноћ.

СТАНА: Такав му је и отац био. Ништа од чега се не умире није га бринуло...

МАРИЈАНА: Умрла бих ја, одмах, да ми није овог детета...

СТАНА: Ђути ту! Помери се с места! Наживећеш се ти, и с њим, и без њега. Боже опрости, мој је, ал' од како је почео овај циркус, више си ми ти ћерка, него што ми је он син.

МАРИЈАНА: А њему је Јован и жена, и мајка, више него нас обе!

МОЦА: *(Враћа џун џањир)*
Каже, овде има свињетине! Смрди му!
(Одлази)

СТАНА: Које свињетине? Нема свињетине... Шта сам дочекала...
(Крсџи се)
Ем спремам овол'ко месо усред поста, цела ми кућа мирише, ем ме багра зајебава! Идем ја да му саспем! За врат!
(Одлази)

МОЦА: *(Плачући улази и одвезује кеџелу)*
...Нек нађе другу будалу! Кући ме она пијандура уби, овде ме јаше ко како стигне, само су ми још шофери фалили!

МАРИЈАНА: Шта је сад било?

МОЦА: Питај свог љубљеног мужа!

Улази Милуџин, за њим и Јован.

МИЛУТИН: Рекао сам ти да ћу да нађем још једну девојку, па не могу да је родим, кад неће нико у село! Стрпи се још мало!

МОЦА: Докле да се стрпим? Док ми неко не разбије главу?

ЈОВАН: Вала, и треба.

- МОЦА: Ти се не мешај, да ти не ископам очи овом виљушком!
(Милуџину)
Доста сам ја, Милутине, чекала! Доста!
- ЈОВАН: Моја баба би запамтила, десет пута ти човек објашњава.
- МОЦА: Доведи им онда своју бабу! Или, још боље, на!
(Баца му кецељу)
Објасни се сам!
- ЈОВАН: Тако је и најбоље!
- МОЦА: (Очију њуних суза)
Је л' тако, Милутине?
- МИЛУТИН: Чекајте, људи...
- ЈОВАН: Нема шта да се чека, посао је посао! Мене ваши нерашчишћени рачуни не интересују.
- МИЛУТИН: Остави ти моје приватне ствари. Ко мислиш да ће да служи оволики народ?
- МОЦА: Нек ти служи жена. Ја ти више, очигледно, не требам!
(Одлази)
- ЈОВАН: Шта је? Шта гледате? Јака ми је конобарица била! Не зна ни српски како треба, а хоће да тргује са странцима! Довешћу ја праве конобарице!
- Милуџин одлази за Моцом, одмах зајим, љуџа, без речи, излази и Маријана, на друџа врајта. Брана улази у кухињу, сударајући се са њом.*
- ЈОВАН: Шта ти сад хоћеш?
- БРАНА: Да те питам кад ћеш кући!
- ЈОВАН: Што, шта ти треба?
- БРАНА: Ништа, него, да ти, лепо, доћеш кући.
- ЈОВАН: Кево, имам посла, пусти ме, молим те... Иди, пребирај пиринач, гледај серију, ради нешто, ево сад ћу Стану да ти зовем...
- БРАНА: Јоване, слушај ме! Нису овде чиста посла! Била сам код Јаворке...
- ЈОВАН: Код које, бре, сад, Јаворке?
- БРАНА: Једне, наше... што се удала у фамилију ове мале. Њени су права мафија! Видела сам својим очима!
- ЈОВАН: Шта си видела?

- БРАНА: Кофер са парама! Показала ми Јаворка, видела сам својим очима! То је био мираз, спреман за просце! Још месец дана пре него што ћете вас двојица клипана, да је крадете... Ајд' сад ти мени кажи, ко би нормалан побегао од родитеља, да има толики мираз?
- ЈОВАН: Можда је не би дали за њега...
- БРАНА: Јок, него за кога ће, кад је трудна до зуба?!
- ЈОВАН: Можда није знала...
- БРАНА: Знала је та, сине мој, све. А мени не делује баш гадљива на паре. Нешто ту опасно смрди!
- ЈОВАН: Смрди теби увек!
- БРАНА: Да се вадиш из те приче!
- ЈОВАН: Ја овде радим! Разумеш?
- БРАНА: Ако ти се ради, Јаворка ми је рекла да има посао за тебе.
- ЈОВАН: Какав посао?
- БРАНА: *(Даје му визији карџу)*
Боље узми, ради за себе, уместо за ове распикуће! Је л' ти јасно?! И да се вучеш кући!

Трећа слика

Исјред кафане. Моца њали циџареџу и брише сузе. Милуџин је сџиже.

- МОЦА: Врати се, Казанова, имаш преча посла.
- МИЛУТИН: Нису преча.
- МОЦА: Јеби га, јесу, ја немам стомак.
- МИЛУТИН: Немој сад то.
- МОЦА: Него шта? Него кад? Кад се отромбољи, зарасте, разгоропади? Тада?
- МИЛУТИН: Хајде, врати се унутра...
- МОЦА: Доста сам се ја теби враћала.
- МИЛУТИН: Где ћеш?
- МОЦА: У пичку материну. Да нећеш са мном?
Милуџин љуџи.
- МОЦА: Тако сам и мислила. Срећно, бејбе.

Четврта слика

Брана креће најоље, на врајима се судари са Милутином. Појреко се погледају и мимоиђу.

МИЛУТИН: Шта је, директоре? Размишљаш где да нађеш конобарицу, куварицу и шанкерицу за једну Моцину плату?

ЈОВАН: Кол'ко је радила, таман тако и дође да си је плаћао. Сутра ћеш добити особље.

МИЛУТИН: Видим, на све мислиш...

ЈОВАН: Мислим. Мислим и да треба да макнеш жени испред носа ову што јој још није јасно да си је шутнуо.

МИЛУТИН: Пусти ме, мајке ти, с тим глупостима, не знам шта ћу од муке.

ЈОВАН: Добро, ако су ти то глупости, да те питам нешто паметно. Шта ти мислиш да радиш по питању свадбе и ових брђана горе?

МИЛУТИН: Правићу свадбу кад зарадим паре.

ЈОВАН: А, очекујеш ли какав мираз?

МИЛУТИН: Само живу главу да ми оставе.

ЈОВАН: А шта ако они, поред те твоје главе, планирају да ти оставе још нешто?

МИЛУТИН: О оном бизгову причаш? Тај мајци рођеној не би оставио, ни паре, а и за главу нисам сигуран.

ЈОВАН: Видиш, ја сам чуо да они имају спреман мираз за њу и да би ти га дали, да си је лепо просио.

МИЛУТИН: Је л' то Брана носи вести?

ЈОВАН: Каже да нису мале паре.

МИЛУТИН: Иди па проси мираз, ако ти је до мираза, ја сам своје испросио.

ЈОВАН: Јеси ти сигуран да је то дете твоје?

МИЛУТИН: Што, да није твоје?

ЈОВАН: Могло би да буде, комотно, да је мој тип...

Милутин креће да удари Јована, али га он заустави и обори на кухињски сто.

МИЛУТИН: Твој тип су курве.

ЈОВАН: А твој конобарице!

- МИЛУТИН: *(Узима флашу вињака и њом њреџи Јовану)*
Њу не мешај!
- ЈОВАН: *(Оџима му флашу, оџвара је и џије из ње, заџим му је нуди)*
Куме, нећемо да се вређамо. Ја то питам за твоје добро. Чудно је да спремају толики мираз за трудну девојку...
- МИЛУТИН: 'Оћеш да кажеш већ једном?
- ЈОВАН: Полако.
- МИЛУТИН: Немам времена за полако. Мајка ми је сама међу шоферима, ова тамо цмиздри...
- ЈОВАН: Која?
- Милуџин седа на сџолицу и наџиње из флаше.*
- ЈОВАН: Овако, да одем ја сутра да видим шта они нуде? Па, ако има око чега – да се нагодимо, ако нема, да батаљујемо!
- МИЛУТИН: Шта, бре, да батаљујемо?
- ЈОВАН: Кум си ми, Милутине, ја не дам да ти набијају рогове! Него, ти, лепо, сутра паре за свадбу да зајмиш, а ја идем да преговарам.
- МИЛУТИН: Од кога да зајмим? Сву Станину уштеђевину си дао за башту!
- ЈОВАН: А шта би ти хтео, да ти киша пада по гостима?
- МИЛУТИН: Немам паре за свадбу!
- ЈОВАН: Нађи, проси, кради, ал' ту свадбу мораш да правиш! Да идемо да је просимо! Исплатиће ти се!
- МИЛУТИН: Од кога да је просим, кад је код мене? Од Стане?
(Сџана џшаман улази џо џајбу џива)
Мила мајко, ја сам дошао да испросим руку твоје снајке, за твога ти сина, то јест – мене!
- СТАНА: Склони ми се, бога ти, Милутине, боље дођи, помози ми напољу.
(Оде)
- МИЛУТИН: Ето, ни она ми је не би дала.
- ЈОВАН: Узбиљи се. Јаворка ће све да нам договори. Ми само да одемо. А? Шта мислиш? А тек како би Маријана једва дочекала...
- МИЛУТИН: Која, бре, Јаворка?
- ЈОВАН: Наша Јаворка, како која?

Пета слика

Дневни боравак. Милутиин седи за столом, Маријана му њосијавља да једе и седа до њеџа.

МИЛУТИН: А ти нећеш да једеш?

МАРИЈАНА: Јела сам.

МИЛУТИН: Што сам ја онда долазио да једем овде, поред онол'ке хране у кафани?

МАРИЈАНА: Сад кад ти Јован доведе конобарице, не мораш више ни увече да долазиш.

МИЛУТИН: Маријана, нама паре не падају с неба. Све што имамо, имамо захваљујући тој кафани. А у њој неко мора и да ради.

МАРИЈАНА: Не ваља овако, Милутине. Шта ће ти све ово?

МИЛУТИН: Шта је теби, жено божја? Знаш ли ти колико смо профитирали само у ових недељу дана, од како смо отворили и кухињу?

МАРИЈАНА: А знаш ли колико смо изгубили?

МИЛУТИН: Само оно мало Станине уштеђевине, а и то ће да нам се врати троструко! Башта може да прими три пут' више људи, него што је могао онај ђумез!

МАРИЈАНА: Три пут' више људи у башти, Милутине, а кућа ти пуста. Мајка ти скапава од посла, и не улази. Сама седим и дочекујем вас редом, да уђете, једете, и опет одете.

МИЛУТИН: Сад, кад Јован...

МАРИЈАНА: Јован ти само измишља и командује, на теби вежба занат. Још нам ону аспиду шаље да нам завирује под тепих. Не би јој на памет пало да пита како смо, а камоли да помогне.

МИЛУТИН: Довешћу помоћ сутра, обећавам. А теби ћу да купим велику фотељу на љуљање, да само уживаш и плетеш за детенце!

МАРИЈАНА: Ја не умем да плетем.

МИЛУТИН: Није те мајка научила?

МАРИЈАНА: Обећао си да ћеш да одеш...

МИЛУТИН: Хоћу. Ја што обећам, испуним. Не може се то празног џепа, блесо! Ал' кад се спремимо, па главним путем, пешке, одемо у цркву, и закажемо венчање! А на врата ћу да напишем "САМО ЗА ГОСТЕ СА ПОЗИВНИЦОМ", Стани наместим трајну, па је поведем горе, да их свечано позовемо!

МАРИЈАНА: Је л' стварно?

МИЛУТИН: Стварно. А теби ћу најскупљу хаљину да купим! Из Јаворкиног бутика! Да цркне!

МАРИЈАНА: Будало једна, па у Јаворкином бутику је све за мршаве!

МИЛУТИН: Дупло ћу да јој платим, да направи још један џеп, за њега!
(*Ставља руку на њен сџомак*)

МАРИЈАНА: Можда је и девојчица...

МИЛУТИН: Нек' буде и девојчица! За њега... или њу, радимо све ово! Сутра да имамо за свадбу, или мираз, па да се само воле, а не да се баве глупостима, као ми!

МАРИЈАНА: Мени сем тебе ништа не треба. Ни Мираз, ни кафана.

МИЛУТИН: Немој тако, ти заслужијеш... Можда је Јован у праву. Можда смо требали друкчије.

МАРИЈАНА: Није могло друкчије!

МИЛУТИН: Немој да бринеш. Све ће да дође на своје. Полако, редом. Да прво башту застаклимо, па да пререгиструјем фирму...

Маријана ђочиње да рашчишћава сџо, и не слушајући ѓа више.

МИЛУТИН: Овај "Мрки понедељак" је само малер призивао! Морамо и те раднике да средимо, не можете вас две да кувате за оволике људе! Видећеш ти, до краја лета ће и спрат да буде готов! Па кад те одведем у град да бираш завесе...

Шеста слика

Јаворкин буџик. Јован седи и одмерава Јаворкину слиражњицу, док она буџа по кесама испод једне од рафа.

- ЈАВОРКА: (Вадећи кошуљу)
Ево је! У овом ћеш да изгледаш к'о бизнисмен, а не у тој тренерци! Ти, као један човек од каријере, у сваком тренутку треба да изгледаш као неко коме може да се верује, а не као шарлатан! Шта ти мислиш, они грдни политичари воле да их кравате даве по цео дан?
- ЈОВАН: Нисам дошао ни да се модирам, ни да се школујем. Мајка рече да нудиш посао.
- ЈАВОРКА: Полако, дете, ја тргујем само са озбиљним људима. Ниси дошао ни да ми завирујеш под сукњу, сигурно. Брђани не дају лако ни паре, а ни то друго. Тешко ћеш се око Маријане нагодити...
- ЈОВАН: Нисам ја дошао да се нагађам са брђанима, него с тобом. Кол'ко тражиш?
- ЈАВОРКА: Пола.
- ЈОВАН: Значи, два'ес' хиљада?
- ЈАВОРКА: Два'еспет. Није Јаворка сисала весла! Мислиш да не знам кол'ко си пријавио Милугину?
- ЈОВАН: Десет иде за свадбу, то се не рачуна.
- ЈАВОРКА: Рачуна се, рачуна! Да не мислиш да ћу ја да му правим свадбу? Што се мене тиче, мени свадба не треба.
- ЈОВАН: Ако ћемо право, ни мени.
- ЈАВОРКА: Не залећи се, мали. Да знаш, једна моја реч и тај трошак нећете ни да имате.
- ЈОВАН: Добро. Нек' ти буде. Шта он тражи?
- ЈАВОРКА: Да му се ћерка врати кући, па да је просите како треба.
- ЈОВАН: Договорено.
- ЈАВОРКА: Ништа није договорено. Свадбу правите сами, по младу долазите са златом, дукатима и скидате јабуку пред капијом. Свекрва купује хаљину и ките се само сватови. То можете код мене, јефтиније...

- ЈОВАН: А паре?
- ЈАВОРКА: Паре са младом.
- ЈОВАН: Ништа од тог посла, Милутин нема паре за свадбу. А ни ја. Кумство данас кошта.
- ЈАВОРКА: Полако, рекла сам ти да не трчиш пред руду.
- ЈОВАН: Ако мислиш на профит од кафане, заборави, још на нулу нисмо дошли. Милутин нема од кога да зајми паре, мајка му је већ дала шта је имала.
- ЈАВОРКА: Даћу му ја кол'ко вас дође, а ви мени на дан свадбе и дуг, и што ме следује. Кад Драгутин да мираз.
- ЈОВАН: Значи – све.
- ЈАВОРКА: Тако испада...
- ЈОВАН: Лепо си ти то смислила, нема шта... А какве ја користи имам од тога?
- ЈАВОРКА: А ти,
(*Вади коверџу*)
имаш користи десет хиљада. То те Драгутин поздравља. Чуо је да си паметан и вредан момак. Пола сад, пола кад посао буде готов.
- ЈОВАН: Да ти верујем...
(*Покушава да узме коверџу, Јаворка не њушића*)
- ЈАВОРКА: Не жури, мали... Има још један услов.
- ЈОВАН: Који?
- ЈАВОРКА: Да Драгутин уђе у посао.
- ЈОВАН: У који посао?
- ЈАВОРКА: Угоститељски.
- ЈОВАН: Тешко ће то да вам прође.
- ЈАВОРКА: Ви имате локал и госте, ми имамо све остало.
- ЈОВАН: Ја нисам ишао у школу за то, ал' ово мало кафанског живота што га проживех, научи ме, Јаворка, да у овом послу, кад имаш локал и госте, треће ти не треба.
- ЈАВОРКА: То мало кафанског живота што си ти проживео, можеш да обесиш о тарабу!
(*Качи кошуљу на офинџер и скида једно одело, одмеравајући Јованову висину*)
Без веза, инспектора и лове, само исти онакав бирџуз можете да направите.

- ЈОВАН: Бога ми, направисмо ми више од бирцуза, и то без вас.
- ЈАВОРКА: Драгутин би ушао триста хиљада.
- ЈОВАН: Из очинске љубави, вероватно...
- ЈАВОРКА: Те паре можете само да сањате, кол'ко се ја у тај посао разумем.
- ЈОВАН: Милутина можда и наговорим, али Стана неће дати...
- ЈАВОРКА: Мали, кафана може чудо да направи, ако се у њу на време уложи.
(*Пружа му коверти*)
А ти – узми, или остави.
- ЈОВАН: Кол'ко тражи?
- ЈАВОРКА: Пола.
- ЈОВАН: Ви сте фамилијарно поштени...
- ЈАВОРКА: Плац и кафана један кроз два и пола зараде.
- ЈОВАН: А ја да бирам у чију половину да се уградим?
- ЈАВОРКА: За тебе имам нешто много вредније.
- ЈОВАН: Вредније од пара?
- ЈАВОРКА: Дете, ово је век у коме више не влада новац.
- ЈОВАН: (*Смеје се*)
Него шта?
- ЈАВОРКА: Информација. У право време, права информација више вреди него било који посао. Буди паметан, док други за исте паре раде, твоје је само да знаш оно што други не знају.
- ЈОВАН: Добро, да чујем, какву то информацију имаш за мене?
- ЈАВОРКА: Једну, због које би могао без ногу да останеш, ако процури. Али од које би могао да се обогатиш, ако будеш паметан.
- ЈОВАН: Говори.
- ЈАВОРКА: За пола године ће да почне изградња ауто-пута. Према новом пројекту, планирано је да ауто-пут прође баш поред ваших кућа.
- ЈОВАН: Гледао сам ја тај филм, Јаворка! Хватамо и ми одоздо РТС, не само ви с брда. Дobar, добар, нема шта... Ал' ја нисам Даница Максимовић!

- ЈАВОРКА: Шта брљавиш, бре ти? Боље би ти било да си мало дневнике пратио, него што си зевао у филмове! Не граде се путеви само на телевизији.
- ЈОВАН: У овој земљи се више не гради ни на телевизији.
- ЈАВОРКА: Грешиш. Сад, кад смо Европи ближе него икад, кад се границе отварају, паре ће саме да долазе, ти само треба да будеш на правом месту у право време.
- ЈОВАН: Мислиш, одмах поред Драгутина? Са ово пара?
- ЈАВОРКА: Рекла сам да не брзаш. Милутину ни речи о овоме, а ако завршиш посао Драгутину, бићеш добро награђен. И постаћеш партнер.
- ЈОВАН: А на основу чега теби може да се верује?
- ЈАВОРКА: Припази мало на понашање. Нисам ти ја пиљарски шегрт, па да ти робу увијам у новински фишек. Унутра ти је уговор. Понеси куму да прочита, па, ако хоће, да радимо. Ако не... сваком своје.
(Повлачи ковертиу себи)
- ЈОВАН: (Ошима ковертиу)
Немој, Јаворка, да те ђаво носи да јабука буде од куваног сунђера, к'о што знате!
- ЈАВОРКА: Свиђаш ми се, мали, биће од тебе човек.

Седма слика

Кафана, рано јујиро. Сџана седи за једним од сџолова, сама, у џишџини и џледа у своју шољу. Зачује се куцање на вратиима. Она џрилази, џровири ко је, џа онда оџвори и унуџира џусџи Данеџа. Он је обучен свечаније, иза леђа крије букеџ ружа умоџан у новине. Сџана не обрађа џажњу, врађа се џо шољу и носи је до шанка.

- СТАНА: Куд си пожурио? Бар ти знаш кад се ова кафана отвара...
- ДАНЕ: Само то нисте променили.
- СТАНА: И то ће, не брини, па нећеш уопште морати да идеш кући.
- ДАНЕ: Ишао бих, када би ме ти тамо чекала.

- СТАНА: Не би, Дане, ни да те Оливера Катарина тамо чека. Него би исто овако чекао као пас пред вратима ове, или неке друге кафане, да ти неко наспе јутарњу дозу. Изволи.
(*Сиша му ракију*)
- ДАНЕ: Не, хвала.
Сишана њек сада њодиже њоглед и обрајии њажњу на његов изглед.
- СТАНА: Где си се ти спремио?
- ДАНЕ: (*Пружа јој руже*)
Роса цвећарка ти бирала. Од синоћ их чувам да не увену. Уме она и старо да подвали... А ови одозго, нагрнули, хоће све да покупују! Ја се испречико и ни макац. Прво је мени дала букет, па онда њима – све остало што је у радњи било. Ал' мени првом.
- СТАНА: Хвала, Дане. Није још за честитање. У суботу, ако бог да...
- ДАНЕ: Је л' хоћеш да ми скуваш једну кафу. Ал' и ти да попијеш са мном.
- СТАНА: Скуваћу теби, а ја сам сад попила.
(*Окреће се, сџавља цвеће у воду и њрисџавља кафу*)
- ДАНЕ: Немој, онда. Не пије ми се, ако нећеш и ти.
- СТАНА: Како сад то?
- ДАНЕ: Сам могу и кући да је попијем.
- СТАНА: 'Ајде, 'ајде, не буди такав. Данас ти, вала, горе но мени није.
- ДАНЕ: Мала ипак иде?
- СТАНА: А измислили сад, да идемо испочетка да је просимо. Снобовска посла. А куд ћеш ти, такав?
- ДАНЕ: Ја сам, Стано, дошао тебе да питам оно што никад ниси хтела да чујеш.
(*Из џеџа вади џајир и уручује јој џа свечано*)
Онда си ми тражила песму, а ја нисам умео.
- СТАНА: Песму?
- ДАНЕ: Није бог зна шта, али сам сам је написао, Моце ми, моје.
Сишана седа на сџолицу и џочиње да чииа. Насмеје се једном крајико, џа онда џочне да се смеје весело, као деџе.
- СТАНА: Е, мој Дане! Ти као неки балавац... Шта ти је сад ово?

ДАНЕ: Нисам ја то... да буде смешно. Ја сам хтео да буде романтично. Можда и мало тужно... Не превише...

Сџана усџаје, остџавља џесму на сџолу, заџрли џа браџски и насмеје се још једном, од срца.

ДАНЕ: Написаћу нову!

Сџана џолази ка враџима, и оџкључава кафану.

СТАНА: Песме би он писао... Лако лудом срећан бити!
(*Креће џрема кући*)

ДАНЕ: Ја тебе, Стано, још волим!

СТАНА: И ја тебе.
(*Насмеје се и оде*)

Дане одлази до сџола за којим је сџана седела, узима џесму, окреће се око себе неколико џуџа, као да не зна куд би, и брзо бежи из кафане.

Осма слика

Дневни боравак, вече. Сџана џакује велику корџу, у њу џрџа мед, ракију, воће, домаћи сок, кафу и један ручно хеклан сџолњак. Милуџин џледа кроз џрозор и на саџи, наизменично.

СТАНА: Грешиш, Милутине. Грех за грехом ређаш...

МИЛУТИН: Ајде, мајко, пакуј то, овај ће да стигне сваки час.

СТАНА: Од кад си се родио, све наопако... И јадно то дете што га у стомаку трује сузама, сваку ноћ. Пусто женско, од Бога остављено...
(*Крсџи се џред иконом свеџе Пеџке*)

На враџима се џојављује Маријана, у истџој одећи у којој је дошла и са истџом џорбом. Уџлакана џледа у Милуџина.

МИЛУТИН: Шта кукаш, као да смо сви помрли?! Издржи до суботе, неће ти круна с главе спасти! Зар ниси то хтела? Еј! Твоји су пристали на свадбу! Па шта нас кошта да све урадимо испочетка, како ваља? Јован каже да се твој ћале и за наш посао распитивао, и да жели чак и да нам помогне! А ми смо се најгорем надали!

- СТАНА: Пусту је, Милутине!
(*Маријани*)
Ево ти, сине, понеси мајци, од мене. Само спавај и брже ће проћи.
- МАРИЈАНА: Како да спавам, мајко? Једних сам се одрекла, код других дошла да бих имала њега, а он ме сад враћа као цак паприка, док му падне цена!
- СТАНА: То је све да буде мир. Чекају те сестре, да плетете свадбене венце, то свака жена заслужује да има. И да после увек памти.
- МАРИЈАНА: Никог венци обишли нису...
- СТАНА: Помери се с места! Велики ти испраћај спремају, па из доње цвећаре су наручили цвеће! Еј, пиљарско! Сад им ваља!
- МАРИЈАНА: Ништа њима не ваља...
- СТАНА: Немој, ћерко без корена, зна ти отац зашто тако тражи. А ми ћемо чим сване субота.
- Маријана је загрли и њочне да њлаче, у њо се чује сирена, на врашима се њојављују Брана и Јован.*
- МИЛУТИН: Идемо. Поздрављате се од јутрос, само малер на кућу навлачите...
- ЈОВАН: Морамо после до “Златног звона”, чека нас Миша, доводи и певаљку, и музичаре... Најбоље да то прво чујемо... Таман да на миру проучимо уговоре...
- МИЛУТИН: Какве уговоре?
- ЈОВАН: После ћемо о томе, добро нас је кренуло!
(*Маријани*)
Кумо? Шта је, јебем му миша, као да преко океана идеш! Да мене моја Брана воли, к’о тебе твоји, не бих из куће излазио, а ти плачеш што те тамо чекају као принцезу!
- БРАНА: (*Подигнући њољед са Маријанине корије*)
Море марш, коњино једна!
- Јован узима њорбу и излази, за њима излазе и Милутиин и Маријана. Брана седа на “своје” месѡ.*
- БРАНА: То ми је хвала што сам се живота одрекла да њега подигнем!
- СТАНА: Још су они деца, ништа не знају...

- БРАНА: И да знаш, Стано, да ми није право што мој Јован мора је води!
- СТАНА: Ко је довео, тај и нек је враћа. Да су мене питали, овако је требало пре месец дана.
- БРАНА: Тешко да би твој Милутин сам могао да је испроси...
- СТАНА: А што не би? Је л' сакат? Је л' мутав?
- БРАНА: Није, таман посла, ал' кад човек нема паре, горе је него да је сакат. Срећом, Јаворка није заборавила шта сам ја за њу чинила кад није имала никог, па је помогла, иначе, од чега би сад свадбу спремали?
- СТАНА: Од сира и пекмеза, Брано, к'о што су тебе твоји дочекали! Гледај шта су од кафане направили?! Разроварили све! Хоће мотел да праве, господа! За кога? За белосветска говна, да ми се курвају по кући?! Пустите ме, бога ти! Што у твоју кућу није правио, него у моју?!
- БРАНА: Тако ли му захваљујеш што прво твоју кућу гледа, него своју! Не спава ми дете више под својим кровом! Нит' спава, нит' једе! Храните га овде, свака част, ал' време и њему да се жени и да се кући, а он прво твог сина да намири! И тако му враћаш?! Запамти, Стано, кад сам ти праг прешла!

Брана полази ка вратицама да изађе. У тој тренуци се појављује Моца, унезверена.

- МОЦА: Обесио се.
- СТАНА: Ко се обесио?!
- МОЦА: Тата се обесио...

Брана је придржава да седне, а Стана јури најлоше, јали вањско свејло и гледа ужаснуто силуеци обешеног Данеића.

Затамњење.

ТРЕЋИ ЧИН

Прва слика

Дневни боравак. Сјана њере њањире у великом кориџу, до ње сјоји Брана и исјира.

БРАНА: Ето ти сад. Уместо свадбе, сахрана!

СТАНА: Ђути.

БРАНА: Ја сам размишљала, оно, није нам, сад, луди Дане био не знам какав род...

Сјана осјавља судове и узима да њолира чаше, на друџом крају кухиње.

БРАНА: ... ал' што не иде, не иде! Није ред да се весели ту где је човек тек умро! Неће свадба побећи... Ал' што Милутин с тим отварањем жури, кад већ свадбу не прави?

СТАНА: Моца је тако рекла.

БРАНА: Јадница, баш је она морала да га нађе, од овол'ко нас...

СТАНА: Требала си да идеш тамо, да једеш, могла сам ја овде сама.

БРАНА: Нека ме ту, шта ћу тамо? Више волим у кухињу, мало се нарадим, брже прође... А и нема ко да ти помогне. Ове нове конобарице, јеси видела, неће, бре, ни да мрдну без дневнице! А Моца ти је ваљала, сестро...

СТАНА: Не питам се.

БРАНА: Да ти је бар снаја ту, па да те одмени, овако, добро ти и ја дођем, овако кљакава...

Улази Моца, носи њањире, за њом и Милуџин.

МОЦА: Иду и ови.

СТАНА: Идем ја да купим тањире, а ти 'оди да испратиш људе.

БРАНА: Нећеш ваљда, Милутине, стварно да отвараш кафану већ сутра?

МИЛУТИН: Него шта ћу? Хоћеш ти да ми враћаш дугове?
(Одлази њо још њосуђа, за њим и Моца)

СТАНА: Ухватио се сад са овима одозго.

БРАНА: Ма, шта причаш?

- СТАНА: Кад јуче дођоше циповима, срце ми је стало.
- БРАНА: Шта 'оће?
- СТАНА: Свој део колача. Нуде паре, терају ме да потпишем, кафана је још на Светислава. А мени се нешто стегло, Брано, к'о да у гроб треба псе да му пустим!
- БРАНА: Зло не чуло!
- СТАНА: Не могу и готово!
- БРАНА: Дане тачно оде за "Мрким понедељком"...
- СТАНА: Сви ћемо.
- БРАНА: Бога ми, Стано, ништа се то мени не свиђа. Ово је увек била поштена кућа, нисте ви уопште требали да се мешате са њима...
- СТАНА: Нисам се ја ни мешала. Три'ес' година је набио у гузицу, шта сам требала, да идем за њим и да легитимишем?
- БРАНА: А шта мала на све то?
- СТАНА: А откуд знам, иде он у болницу, сваки дан. Звала ме јуче, плаче, каже она је за све крива, од како је она дошла све је кренуло наопако...
- БРАНА: Нек' ми опрости драги Господ, ал' вала и јесте донела све ово!
- СТАНА: Боји се, рекли су јој – тешко да ће да изнесе до краја. Много се кида...
- БРАНА: А Милутин?
- СТАНА: А мој Милутин као да га је неко у главу ударио! Кренуло га у животу, јадна ли сам...
- БРАНА: Није теби, сестро, лако...
- СТАНА: А ни онај твој није бољи.
- БРАНА: Што мој? Мој нема ништа с тим! Ти знаш, Стано, да се кумство не одбија!
- СТАНА: Ама, које кумство, црна Брано? Свадбу сад одложили за јесен, док прође бар пола године, ови снобови не дају ћерку без музике!
- БРАНА: Вала, к'о да је невина!
- СТАНА: Још јој нису рекли. Она, јадница, чека. Мисли, одложило се док је она у болници...

Улази Моца и седа.

- МОЦА: Не могу ја тамо да спавам.
- СТАНА: Спавај овде. Иди тамо у собу, нађи неку пижаму и лежи спавај. Идем ја тамо. Ја ћу све тамо да средим.
- БРАНА: Идем и ја са тобом.
- СТАНА: Сама ћу. То морам сама.
- МОЦА: Све изнесите...
- СТАНА: Све ћу ја.
- БРАНА: Хоћеш да палиш ти то?
- СТАНА: Опраћу, па Циганима...
- БРАНА: Волео је Цигане.

Одлазе.

Милутиин улази, седа за сѝо, ѝоред Моце, сѝа ракију и ѝуиѝа ѝелевизор. Из off-а се чује ѓлас видовњака: Ви сѝе, како бих рекао, једна усамљена особа. То шѝо вам се сада дешава није само судбина, за ѝо сѝе делимично сами криви. Ви, како бих рекао, једно-сѝавно ѝераѝе људе од себе. Ви их желиѝе близу, али ѝодилазећи њима, себе сѝављаѝе у друђи ѝлан и онда вас и они ѝамо држе. Не у друђом, неђо и у ѝрећем, и даље, неки вас уоѝиѝе и не ѝримерују...

- МИЛУТИН: Да угасим?
- МОЦА: Немој.
- МИЛУТИН: *(Гаси ѝелевизор и узима флашу са ракијом)* Хоћеш ти једну?
- МОЦА: Дај.
- Милутиин сѝа ракију обома. Просѝају ѝо каѝ на ѝод и ѝију.*
- МИЛУТИН: Овде увек имаш посао, то да знаш.
- МОЦА: Хвала ти, Милутине. Идем за сад код тетке у град, а после ћемо да видимо.
- МИЛУТИН: Није овако требало...
- МОЦА: А некако је морало...
- МИЛУТИН: Кад идеш?
- МОЦА: Сутра. Доћи ће по мене, само док татине ствари решимо...
- МИЛУТИН: Још се љутиш на мене...
- МОЦА: Ех... Да се љутим... К'о да је тешко опростити. Него смо стока.
- МИЛУТИН: Имаш право, и ја бих се љутио.

- МОЦА: То, кад више немаш што да будеш љут, а јед те не пролази, то је много опасно! То си ти сам нешто дебело скривио, па си љут на другог, да не будеш љут на себе... А ја сам скривила, кол'ко и ти.
- МИЛУТИН: Немој сад то, није време.
- МОЦА: Никад није време. Ево, више га нема. Немам сад због кога да бринем. Ал' сад ме ти више не чекаш. Шта ћеш... Кад није суђено, није.
- МИЛУТИН: 'Ај нећемо о томе.
- МОЦА: Па и нећемо, само кажем...
- МИЛУТИН: Нећемо.
- МОЦА: Нећемо...

Загрле се, њужно, онда им се ојме један несјрећан, сажалјиви њољубац. На врајима се њојављује Јаворка и зајиче их на делу.

- ЈАВОРКА: Ја се извињавам... Звала сам, али се нико не јавља!
- МИЛУТИН: Имали смо сахрану. Моцин отац...
- ЈАВОРКА: Жена ти је побацила.

Друга слика

Ходник болнице. Исјред врајиа сјоји ћелави њелохранићел. Милућин, њијан, са букејом цвећа, њокушава да ује у собу.

- ТЕЛОХРАНИТЕЉ: Одбиј!
- МИЛУТИН: Склони се! То је моја жена! Хоћу да је видим!
- ТЕЛОХРАНИТЕЉ: Слушај, мајмуне, није она теби ништа, а посебно ти није жена. Поручио ти је Драгутин да вратиш паре које си узео за свадбу и да му кућу обилазиш најмање три села окол!
- МИЛУТИН: То је било моје дете!

Насрне на њелохранићелја, који га одбије од себе, и обори на њод.

Трећа слика

Јаворкин буйишк. Брана, Јован и Јаворка.

- ЈАВОРКА: (Јовану)
Немаш ти због чега да се кријеш! Ниси ти крив што Милутин не зна шта хоће!
- БРАНА: Велике су паре, Јаворка, преко њега је ишло... Ко зна шта ће сад да испадне...
- ЈАВОРКА: Нема везе преко кога је ишло, него коме је ишло. Ко ме сам послала, тај дугује.
- БРАНА: Па, хвала ти, кумо, да знаш да није пријатно...
- ЈАВОРКА: А и шта има више да се кумамо, нигде то не пише.
- ЈОВАН: Немој ти да се бринеш, само! Договор остаје! Ја, Јаворка, држим реч! Он је сад мало луд, полупао је све по кафани, затворио, тешко му је.
- ЈАВОРКА: Да л' му је тешко, или лако – не знам. Ја сам чула да њему Стана неће да препише кафану.
- БРАНА: Стана ти је... Зло једно!
- ЈАВОРКА: То много мења ствари.
(*Сјууиша руку на Јованово раме*)
Они имају локацију, ал' ми имамо информацију! И осим тога, имамо паре и хтели смо да уложимо, али ако они неће...
- ЈОВАН: Наговорићу га, не може тако, посао је посао...
- ЈАВОРКА: Посао је посао, а род је род. Сад, кад је свадба отказана, све се мења. Ко зна, можемо нас две, Брано, до краја још и прије да постанемо!
- БРАНА: Какве црне прије, па које ти чељаде имаш за нас?
- ЈАВОРКА: Ти, као, не знаш да Маријана неће више да чује за Милутина...
- БРАНА: Ма, шта кажеш! Овај ми ништа не говори!
(*Луја Јована њаином*)
- ЈОВАН: Баш ћу теби да причам!
- ЈАВОРКА: Ууу, летело перје прво кад је чула да је свадба одложена за јесен, а онда се још прочуло и да се, док је он био у болници, спанђао с оном бившом конобарицом... Видео их неко, ваљда.

- БРАНА: Са Моцом?! Опет?! Знала сам ја да то није готово! Зато се и одселила код тетке, да могу на миру да се виђају! Ђубре! Још јој се отац није о'ладио!
- ЈАВОРКА: А Драгутин кад је чуо, још диг'о мираз!
- ЈОВАН: Кол'ко?
- ЈАВОРКА: Дупло.
- БРАНА: Тешко ће се, мученица, опоравити од свега...
- ЈАВОРКА: Што? Шта јој фали? Замисли да га је још, на све ово, родила! Куд би с дететом и будалом?!
- БРАНА: Како некад човек страда у незнању...
- ЈАВОРКА: А нас две, с два здрава и права детета, преко брда се гледамо, уместо да спајамо имања!
- БРАНА: Која имања, Јаворка, па ја сем ове окућнице ништа и немам...
- ЈАВОРКА: Шта ће ти више? Ни Стана није имала већу, па отвори кафану...
- ЈОВАН: Још како! Да су били паметни, могли су до сад мотел да подигну!
- ЈАВОРКА: Ал' није Милутин имао мајку к'о ти, Јоване, да хоће да жртвује ово мало плаца због сина! Увек су ми били чудни, добро их је онај "Мрки понедељак" и описив'о...
- ЈОВАН: Не роди се свако са осећајем за бизнис...
- ЈАВОРКА: А сад, кад нешто гледам, ваша је кућа, чак, на бољој локацији!
- ЈОВАН: Ја сам нешто размишљао, ни беззинска пумпа није лоша инвестиција, поготово кад је ауто-пут у питању...
- ЈАВОРКА: Ма, и кафана и пумпа, то се сад у Европи све прави изједна...
- БРАНА: Бога ми, ја трубу видех! А мене труба у шољи још није преварила...

Затимљење.

КРАЈ